

مروری بر زیست شریف امام محمدباقر(ع)

چراغ این حجره همچنان روشن است

«**رهیافت نور هدایت در عمق تاریکی ظلم خلفا**

شیخ طوسی، بزرگ ترین عالم شیعی قرن پنجم، تعداد شاگردان برجسته آن حضرت را۴۶۶تن برشمرده‌است.ایشان در زمینه مسائل فقهی، مرجع عام علمای حجاز بود. بسیاری از فقه‌های بزرگ‌اهل سنت نزد ایشان ماننددانش‌آموزی کسب علم می‌کردند. شهرت حضرت در حجاز آن گونه پیچیده بود که ایشان را سید فقه‌های حجاز (بزرگ فقیهان منطقه حجاز) می‌خواندند.یکی از علمای بزرگ اهل سنت به‌نام ذهبی درباره ایشان می‌نویسد: «امام باقر(ع) از کسانی بود که علم، عمل، آقایی، شرافت، وثاقت و منانت را با هم جمع کرده بود و برای خلافت، شایستگی داشت».

دوران امامت امام محمدباقر(ع) در واقع آغاز تدوین چشم‌اندازی از نقشه‌عقیدتی سیاسی تشیع است که‌بنوعی می‌تواند فصل‌الختام دوران محنت شیعه‌قلمداد شود.تبیین مسئله امامت به منزله اساسی‌ترین رکن دعوت پیامبر(ص) پس از رحلت ایشان با وقفه‌ای در حدود یک سده آغاز شد و امام باقر(ع) عملاً آغازگر راهی بودند که ائمه پیشین مجال تبیین اصولی و دقیق آن را پیدا نکرده بودند. بررسی دقت در نوع و حجم احادیث به‌جا مانده از این دوران گواه این مطلب است که تبیین مسئله امامت به‌وضوح مورد عنایت ایشان نبوده‌است (با توجه به زیست ایشان و خفقان موجود) ولی در مقابل حجم احادیث اخلاقی و اعتقادی ائمه(ع) و توجه آن‌ها به این موارد، بنا به ضرورت دوران زیاد است و اگر

من را غسل بده و کفن کن و در سه جامه که یکی ردای حجره بود که نماز جمعه در آن می‌کرد و یکی پیراهنی که خود می‌پوشید... و اهل مدینه را گواه گرفت. چون بیرون رفتند، گفتیم: ای پدر بزرگوار! آنچه فرمودی به عمل می‌آوردم و به گواه گرفتن احتیاج نبود. حضرت فرمودند: ای فرزند! برای این گواه گرفتم که بداند تو وصی من هستی و در امامت با تو منازعه نکنند.

کلینی به سند حسن روایت کرده امام محمدباقر(ع) ۸۰۰درهم برای عزیزه و ماتم خود وصیت فرمود. همچنین کلینی به‌سند معتبر نیز روایت کرده: چون امام محمدباقر(ع) به جهان باقی رحلت کرد، حضرت امام صادق(ع) فرمود: «هر شب در حجره‌ای که آن حضرت در آن وفات یافته بود، چراغ می‌افروختند». رهبر معظم

انقلاب در خصوص این وصیت امام محمدباقر(ع) چنین فرموده‌اند: از لحاظ تاریخی، این روزها روزهای نشاندار و بزرگی است: شهادت امام باقر(ع) که یک شهادت دارای پیام بود؛ لذا خود امام باقر(ع) وصیت کرد که بعد از او تا ۱۰سال در منا به مناسبت این رحلت، یادبود برپا شود. در میان ائمه ما این بی‌سابقه است، بی‌نظیر است. یاد امام باقر(ع) یعنی یادِ سر بر آوردن حیات دوباره جریانِ اصیل اسلامی در مقابله با تحریف‌ها و مسخ‌هایی که انجام گرفته بود. (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور ۸/۸/۴)

ریحانه عامل نیک | در تاریخ دین مبین اسلام در مورد ائمه اطهار(ع) منابع و کتب تاریخی متعددی وجود دارد. در تقویم تشیع نیز برای وقایع ممکن است چند روایت وجود داشته باشد. زمان وقوع شهادت امام پنجم شیعیان، امام محمدباقر(ع) به استناد روایت های گوناگون در ماه‌های ذی‌الحجه،ربیع‌الاول وربیع‌الثانی ذکر شده‌است . به این مناسبت در ادامه مروری داریم بر روایت‌های تاریخی درباره شهادت و همچنین زیست شریف و عالمانه ایشان.

■**نحوه شهادت**

در خصوص نحوه شهادت ایشان گفته شده حاکم مدینه، ابراهیم بن ولید بن عبدالملک بن مروان آن حضرت را به زهر شهید کرده و به نظر می‌رسد این کار به امر هشام بن عبدالملک (خلیفه وقت) صورت گرفته است. مرقه مقدس آن حضرت در بقیع، کنار مرقه پدر بزرگوارشان امام سجاد(ع) و عموی بزرگوارشان، امام حسن(ع) قرار دارد. دوران امامت امام محمدباقر(ع) از سال ۹۵ هجری آغاز و تا سال ۱۱۴ هجری به مدت ۱۹ سال و چند ماه ادامه داشت.

■**امامی آگاه و معصوم**

کلینی به سند صحیح از زراره روایت کرده‌ است که گفت: «روزی از حضرت امام محمدباقر(ع) شنیدم که فرمودند: در خواب دیدم بر سر کوهی ایستاده‌ام و مردم از هر طرف آن کوه به سوی من بالا می‌آمدند. چون مردم بسیاری در اطراف آن کوه جمع شدند به ناگاه کوه بلند شد و مردم از هر طرف آن فرومی‌ریختند، تا آنکه جماعتی بر آن کوه باقی ماندند و این اتفاق پنج مرتبه تکرار شد». گویا آن حضرت این خواب را به وفات خود تعبیر فرموده بود که پس از گذشت پنج شب از این خواب به رحمت ایزدی پیوستند.

در کتب کافی و بصائر الدرجات و سایر کتب آمده امام صادق(ع) فرمودند: «پدرم بیماری سختی گرفته بود و بیشتر مردم از بیماری حضرت ترسیدند و اهل بیت آن حضرت گریان شدند. امام باقر(ع) فرمود: من در این بیماری از دنیا نخواهم رفت، زیرا دو نفر نزد من آمدند و به من چنین خبر دادند». حضرت پس از آن بیماری صحت یافتند تا اینکه روزی امام جعفر صادق(ع) را طلبیدند و فرمودند: جمعی از اهل مدینه را حاضر کن. امام صادق(ع) می‌فرمایند چون ایشان را حاضر کردم، فرمودند: ای جعفر! چون من به عالم بقا رحلت کنم

دیدگاه

نگاهی به فعالیت‌های یک تشکل طلبگی فعال در عرصه وحدت امت اسلامی

محمد ولیان پور | وحدت اسلامی از ضرورت‌هایی است که در هفته‌وحدت خلاصه‌نمی‌شود؛ چراکه آثاری عینی در زندگی مسلمانان و سرنوشت امت اسلامی دارد. مجمع اسلامی حبل الله بیش از ۱۲ سال است که این هدف را پیگیری می‌کند و در تلاش است این ضرورت را از قالب فعالیت‌های همایشی و نمایشی خارج کند. در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام مهدی محمدآبادی، دبیر پیشین و عضو شورای مرکزی حبل الله، نگاهی داشتیم به فعالیت‌های این تشکل طلبگی فعال در عرصه وحدت امت اسلامی.

■**تولد حبل الله**

حجت‌الاسلام مهدی محمدآبادی و دوستان طلبه‌اش اواخر سال ۱۳۹۲ مجمعی را برای پیگیری گسترش افق جهانی و نگاه‌امتی انقلاب اسلامی و تحقق همگرایی امت اسلامی ایجاد کردند.

او البته خیلی پیش‌تر از این، دغدغه کنشگری دینی و اجتماعی را داشت.حجت‌الاسلام محمدآبادی برای پیگیری تخصصی وحدت درمقطع کارشناسی ارشد رشته مذاهب اسلامی دانشگاه ادیان و مذاهب تحصیل کرد. آشنایی با الگوی فعالیت تشکل «امت واحد» آن‌ها را بر آن داشت به‌طور ویژه روی قضیه وحدت و جهانی اندیشی متمرکز شوند و یک تشکل مردم‌نهاد جهان اسلام، متناسب با بوم و مسائل استان خراسان راه بیندازند؛ تصمیمی که به تولد «حبل‌الله» انجامید.

حبل الله تشکلی طلبگی بود که حالا مردمی شده‌است. طلبه‌ها در شورای مرکزی اولیه بودند، ولی به مرور در دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و دوره‌های تربیتی بلندمدت، افراد دیگری هم به‌ویژه از نخبگان دانشگاهی به آن‌ها اضافه شدند.

علاوه بر شورای مرکزی، جمع ۱۵–۱۰ نفره‌ای هم در حلقه دوم هستند که در برنامه‌ها حضور فعال دارند و البته تعداد بیشتری هم در حلقه سوم که با مجموعه مرتبط بوده و ارتباط مقطعی دارند.

هرچه دایره ارتباطات با مولوی‌ها و اقشار اهل سنت گسترده‌تر می‌شد و با حضور در مساجد اهل سنت یا آن‌ها گفت‌وگو می‌کردند، انگیزه بیشتری در آن‌ها ایجاد می‌شد و از سوی دیگر نیاز بیشتری به مبنای فکری پیدا می‌کردند. بنا بر این نیاز، مبنای قرآنی، سیره اهل بیت(ع) فرمایشات امام و رهبر معظم انقلاب را مفصلاً مطالعه، مباحثه و تبیین کردند که خروجی‌اش شد کتاب «وحدت؛ مبانی، راهبردها و راهکارها» که به تازگی توسط دفتر نمایندگی رهبر معظم

خبر

«خسوف در بیروت»

با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رونمایی می‌شود

روایت ۱۷ نویسنده از روز تشیع سید مقاومت در بیروت

به همت انتشارات به‌نشر، کتاب «خسوف در بیروت» روایت ۱۷نویسنده از روز تشییع شهید سید حسن نصر الله، در آستانه سالروز شهادت این شهید عزیز روانه بازار کتاب شد.

به گزارش آستان نیوز، این کتاب به کوشش مهدی قزلی شامل ۱۷داستان کوتاه از تشییع میلیونی دبیرکل شهید حزب‌الله لبنان و تأثیر عمیق او بر مردم منطقه به قلم نویسندگان شناخته‌شده‌ای چون سید عطاءالله مهاجرانی، حامد هادیان، مسعود نجابتی، محمدصادق علیزاده، معصومه صفایی‌راد، امیرحسین محمودی، حریرعالی، حسین شرف‌خاتلو، هادی معصومی، شبنم غفاری، جواد موکویی، محسن حسن‌زاده، مایا حمدانیه، محبوبه سادات رضوی‌نیا و رضا شیرازی است و هر روایت، گوشه‌ای از ابعاد عاطفی، سیاسی و اجتماعی این واقعه تاریخی را بررسی می‌کند.

مراسم رونمایی این کتاب چهارشنبه دوم مهر ۱۴۰۴ ساعت ۱۶:۳۰ در خانه شعر و ادبیات برگزار خواهد شد. سید عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از نویسندگان اثر در این آیین حضور خواهند داشت.

«خسوف در بیروت» نه تنها به شخصیت سید حسن نصر الله می‌پردازد، بلکه تأکید دارد او تنها به شیعیان یا اعضای حزب الله محدود نبود، بلکه در میان تمامی مردم لبنان، اعم از شیعه، سنی، مسیحی و مارونی محبوبیت داشت.

این اثر، تصویری زنده از خیابان‌های بیروت در روز تشییع ارائه می‌دهد، جایی که میلیون‌ها نفر در سوگ از دست دادن «کوهی از مقاومت» گردهم آمدند.

نویسندگان این کتاب با استفاده از روایت‌های شخصی و نثری روان، تلاش کرده‌اند حال و هوای روز تشییع را به‌خواننده انتقال دهند. این اثر به‌عنوان سندی تاریخی برای آیندگان توصیف شده که نشان می‌دهد مردم برای چه شخصیت بزرگی عزاداری کردند. کتاب «خسوف در بیروت» فراتر از یک اثر ادبی، به‌عنوان ابزاری برای فهم ابعاد انسانی رخداد‌های سیاسی و مقاومت در خاورمیانه توصیف شده‌است. این اثر نشان می‌دهد چگونه یک شخصیت مذهبی-سیاسی می‌تواند مرزها را درنوردد و به‌نمادی جهانی تبدیل شود. علاقه‌مندان به ادبیات پایدار، تاریخ معاصر، خاورمیانه و تحلیل‌های اجتماعی-سیاسی می‌توانند این اثر را از فروشگاه‌های کتاب انتشارات به‌نشر در مشهد و سراسر کشور و سایت www.behnashr.ir تهیه کنند.

در بخشی از این کتاب می‌خوانیم:

«مگر چه اندازه امکان دارد تا شرایط تاریخی و جغرافیایی و سیاسی و فرهنگی، همه دست به دست هم بدهند تا انسانی در قواره آیت‌الله شهید سید حسن نصر الله دوباره مجال شکوفایی و ظهور داشته باشد؟ انسانی که چه در مقام رهبری دنیایی و چه در مقام یک پیشوای دینی قلوب بی‌شماری را تسخیر کرد و منشأ اثر اتفاقات بسیاری بود. او برو و جان پیروانش رسوخ کرده بود؛ نه فقط در اعضای حزب الله و نه تنها در میان شیعیان که در میان مردم عادی لبنان از شیعه و سنی گرفته تا مسیحی و مارونی، مردی که وقتی خبر عروجش پخش شد، دوست و دشمنش یک‌صدا معترف بودند که انگار یک کوه سفر کرده از این دشت.

با همه این توصیفات، قایل پیش‌بینی بود که مراسم تشییع چنین شخصیتی نیز رویدادی حماسه‌وار و ماندگار باشد. مراسمی که به دلیل حاکم بودن فضای جنگی، پنج ماه بعد از حادثه شهادت برگزار شود و در جمعیتی میلیونی حضور داشتند».

مدیر حوزه علمیه خراسان عنوان کرد

منشورات دانشگاه رضوی آثار برگزیده جشنواره‌های علمی

مدیر حوزه علمیه خراسان با اشاره به کسب عناوین برتر منشورات دانشگاه علوم اسلامی رضوی در جشنواره‌های علمی مختلف، آثار این مؤسسه علمی فرهنگی را تولیداتی فاخر خواند. به گزارش آستان نیوز، حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر علی خیاط، مدیر حوزه علمیه خراسان گفت: تا جایی که اطلاع دارم بسیاری از منشورات دانشگاه رضوی در جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مختلف، جوایزی متعدد را دریافت کرده‌اند.

مدیر حوزه علمیه خراسان بیان کرد: از جمله ویژگی‌های منشورات دانشگاه رضوی این است که تولید خود دانشگاه بوده و نوعاً از سوی اساتید دانشگاه و یا طلاب و فضلاء محترم در مقاطع تحصیلات تکمیلی تولید شده که در قالب پارسا‌های یعنی پایان‌نامه یا رساله آماده شده و بحمدالله آن‌قدر ارزشمند است که به مرحله چاپ می‌رسد و استقبال خوبی از آن صورت می‌گیرد.

این رویکرد بسیار ارزشمندی از انتشارات دانشگاه رضوی است که درواقع آثاری را منتشر می‌کند که تولید خود مجموعه دانشگاه است. وی ابراز امیدواری کرد در آینده شاهد بالندگی بیشتر این مؤسسه علمی ارزشمند و فاخر باشیم.

نغمه‌های فتح و پیروزی در حرم مطهر رضوی طنین‌انداز شد

به مناسبت هفته دفاع مقدس، جشنواره گروه‌های سرود با عنوان «نغمه‌های فتح» در حرم مطهر رضوی برگزار شد. به گزارش آستان نیوز، در این مراسم که در رواق امام خمینی (ره) حرم مطهر رضوی برگزار شد، هشت گروه سرود منتخب با اجرای قطعات هنری برگرفته از مفاهیم ایثار، مقاومت و پیروزی، فضای حرم مطهر رضوی را آکنده از شور و شعور انقلابی کردند. حسین قاسمی، مسئول گروه‌های سرود و کلمه‌خوانی حرم مطهر رضوی در حاشیه برگزاری این جشنواره هنری گفت: با هدف تقویت روحیه ملی و مذهبی نسل جوان و پیوند دادن آن‌ها با تاریخ دفاع مقدس و ترویج فرهنگ مقاومت از طریق هنرهای آیینی، جشنواره گروه‌های سرود نغمه‌های فتح برگزار شد. وی با بیان اینکه هنر بهترین و گویاترین زبان برای بیان و انتقال مفاهیم به نسل آینده است، اظهار کرد: در این جشنواره نوجوانان حماسه‌آفرینی‌های رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس را با زبان هنر به مخاطبان معرفی کردند .

وی تأکید کرد: برگزاری این رویداد تأثیر بسزایی در زنده نگه داشتن و پاسداشت یاد و خاطره آن رشادت‌ها دارد.

مسائلی در باب امامت مطرح می‌شود اشاره به زوایای کلی و در حد قابل طرح در جامعه آن روز است. از این جهت می‌توان به تفاوت شاخصه‌های دوران پیش و پس از صادقین اشاره کرد و آن مفهوم امر «تقیه» است؛ تقیه به‌عنوان سپر دفاعی ائمه(ع) و یاران‌شان.

■**تعیین مرز درست و نادرست**

در زمان‌های مختلف در میان عموم مردم باورهای غلط در مورد کسب معاش وجود داشته است، کما اینکه هنوز هستند افرادی که حدود مرز مفهوم ساده‌زیستی و نداشتن تکلف و عدم دنیاپرستی را با مفهوم تلاش با معاش خلط می‌کنند. محمدبن منکدر، یکی از حافظان قرآن در عصر امام باقر(ع)، ضمن تمجید از آن حضرت می‌گوید: «روزی از مدینه بیرون آمدم و در صحرا محمدبن علی بن الحسین(ع) را دیدم. او در کنار دو غلام سیاه کار می‌کرد. پیش خود گفتم: سبحان الله! پیرمردی از قریش در چنین ساعتی از روز برای بدست آوردن دنیا در تلاش است. باید او را موعظه کنم! نزد او رفته و گفتم: خداوند تو را حفظ کند. اگر در این حالی که هستی اجل تو برسد چه خواهی کرد؟ فرمود: «اگر در این حالی که هستم؛ بمیرم، در حالی که در اطاعت خدا بوده‌ام از دنیا رفته‌ام. من یا کار کردم، خود و عیال‌م را از محتاج بودن به تو و مردم حفظ می‌کنم. وقتی از سر رسیدن اجل هراسناک خواهم بود که اجل، من را در حال نافرمانی خدا در یابد.» گفتم: ای فرزند رسول خدا! راست فرمودی. من می‌خواستم تو را موعظه کنم که تو مرا موعظه کردی».

■**شیعه در بیان امام باقر(ع)**

امام باقر(ع) در توصیف شیعیان خود می‌فرماید: «شیعیان ما در بالاترین مراحل تقوایند. آنان از جمله تلاش‌کنندگان و وفاکنندگان به عهد و امانت بوده و اهل زهد و عبادت هستند. آنان در هر شبانه‌روز، ۵۱ رکعت نماز بجا می‌آورند، شب‌ها در حال عبادت و روزها روزنه‌د، زکات اموال خود را می‌پردازند و به حج می‌روند و از تمام محرمات الهی اجتناب می‌کنند» و در جای دیگر می‌فرماید: «کسی که در یک شهر ده‌ها هزار نفری باشد و پرهیزکارترین آن‌ها نباشد، از مانیتست». به‌فرموده امام باقر(ع) یک‌شخص مؤمن باید این چهار صفت را داشته باشد: توکل به خداوند، تقویض امور به خداوند متعال، رضایه قضای خدا و تسلیم به حکم یا مشیت خداوند».

منبع: جایگاه امام محمدباقر(ع) در تبیین نظریه امامت نویسنده:دکتر محمدحسن احمدی

نگاهی به فعالیت‌های یک تشکل طلبگی فعال در عرصه وحدت امت اسلامی

در خدمت اسلام ناب و امت واحد باشد، نه عامل تفرقه و اختلاف.

■ **تربیت «جهان‌مرد»**

حبل‌الله تربیت فعال بین‌الملل را نیز از وظایف خود می‌داند و دوره‌های آموزشی مختلفی را با محورهای مبانی معرفتی، شناخت میدان و فرصت‌های کنشگری مردمی برگزار می‌کند.

در یکی از دوره‌های آموزشی بلندمدت که به مدت هشت هفته با عنوان «جهان‌مرد» برگزار شد، ۶۰ نفر از مربیان و مسئولان تشکل‌های تربیت‌محور مشهد با سرفصل‌هایی مثل فرصت‌های مشهد جهانی، آشنایی با رسانه‌ها و سمن‌های اثرگذار جهان اسلام، دوره‌های آموزشی مختلفی را با محورهای مبانی معرفتی، شناخت میدان و فرصت‌های کنشگری مردمی برگزار می‌کند.

این آموزش‌ها بسیاری از گروه‌ها و رده‌های سنی را دربرمی‌گیرد و حتی برای دبستانی‌ها هم پیش‌بینی شده است. برای نمونه کارگاه یک‌روزه «پیام‌بران مقاومت» با همکاری معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش برای مربیان دبستان با هدف انتقال اندیشه مقاومت به دبستانی‌ها در قالب بازی و قصه برگزار و ارتباط مقاومت با مدرسه از طریق آموزش بازی و قصه، به‌صورت عملی و کارگاهی، همراه با بیان تجارب معلمان ارائه شد.

■**فرصت وعده صادق**

عضو شورای مرکزی حبل‌الله معتقد است پس از طوفان الاقصی و عملیات‌های وعده‌صادق، فضای کار واقعاً فراهم‌تر شده و اعتماد زیادی به نظام اسلامی ایران به‌عنوان آنها حکومت‌حاملی فلسطین به‌وجود آمده‌است.فلسطین فرصتی است که می‌تواند ما را به پله‌های آخر وحدت و آمادگی برای تمدن‌سازی برساند. همچنین اقدامات دولت جدید در توجه به اقلیت‌ها نیز با هر هدفی که بوده، فضای مثبتی ایجاد کرده‌است.

مراسم رضائی «بنیان ارموص» از سال ۱۳۹۳ تاکنون برگزار شده و فعالان فرهنگی اجتماعی شیعه و سنی از استان خراسان، میزبان افطاری مجمع اسلامی حبل‌الله بوده‌اند. در این راستا به اقامه نماز به امامت یکی از علمای اهل سنت جزو دستورالعمل‌های آن است.

در این مراسم که با شعار «فلسطین، محور همدلی» برگزار می‌شود، معمولاً نمایندگان جنبش اسلامی حماس و جهاد